Cena numeru 10 groszy | Opłacono gotówką z góry

GŁOS POMORZA I ZIEMI WARSZAWSKIEJ

(DAWNIEJ „GŁOS WĄBRZESKI")

PISMO SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, OŚWIATOWE I POLITYCZNE DLA WSZYSTKICH STANÓW

Nr 44 | *Wąbrzeźno*, sobota dnia 17 kwietnia 1937 r. | Rok 19

Armia nasza potrzebuje dozbrojenia!

Naczelny Wódz Marszałek ŚMGŁY-RYDZ zwrócił się z apelem do całego społeczeństwa o pomoc w dozbrojeniu armii, organizując „FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ", mając na uwadze szybkość zbrojenia się państw sąsiednich, a nawet całej Europy

Nad stanem tym nie wolno nam przejść do porządku dziennego i dlatego musimy odpowiedzieć czynem OBYWATELSKIEGO POŚWIĘCENIA I PEŁNEJ ZROZUMIENIA OFIARNOŚCI.

MY OBYWATELE ZIEMI POMORSKIEJ, rozumiejąc ważność chwili, wiemy, ŻE ARMIA MA PRAWO oczekiwać od społeczeństwa ofiarności w celu uzyskania niezbędnych i nowoczesnych środków technicznych których armii jest brak.

Hasło: „ZIEMIA POMORSKA DLA ARMII" niech dotrze wszędzie aby w zwartym szeregu nie zabrakło nikogo, bez względu na takie, czy inne przekonania polityczne, bo armia jest naszą wspólną własnością gwarantującą spokojne jutro granic państwa naszego i ogniska rodzinnego.

W MYŚL TEGO HASŁA ZRÓBMY WSZYSTKO, ABY DOZBROIĆ WOJSKO NASZEGO KORPUSU VIII BĘDĄCEGO NA NASZEJ ZIEMI POMORSKIEJ.

Dla upamiętnienia wysiłku czynu, nazwiska ofiarodawców, względnie stowarzyszeń i związków deklarujących kwotę od Zł 50 — zostaną wpisane według kolejności zgłoszeń do specjalnej w tym celu założonej „ZŁOTEJ KSIĘGI" która zostanie złożona w Muzeum Narodowym Ziemi Pomorskiej.

Ponadto nazwiska ofiarodawców deklarujących kwotę od ZŁ 5.000. zostaną wyryte na specjalnych tablicach brązowych i wmurowane w ściany gmachu ratusza, a nazwiska ofiarodawców deklarujących kwotę od ZŁ 15.000. — będą umieszczone na tablicach marmurowych i wmurowane na specjalnie wzniesionym w tym celu obelisku przed gmachem Muzeum Narodowego w Toruniu jako stolicy Pomorza.

POMORSKI WOJEWÓDZKI KOMITET FUNDUSZU OBRONY NARODOWEJ

PREZYDIUM:

Przewodniczący: Minister Raczkiewicz, wojewoda pomorski — Członkowie: Jego Ekscelencja Ks. Biskup Dr Wojciech Okoniewski — Gen. Brygady Bortnowski Władysław — Łącki Wincenty, Pomorski Starosta Krajowy — Donimirski Jan, prezes Izby Rolniczej — Tor Stanisław, prezes Izby Przemysłowo-Handlowej — Jakubowski Piotr, Prezes Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu.

WYDZIAŁ WYKONAWCZY:

Przewodniczący: Gen. Bryg. Thomée, Dowódca O. K. VIII — I zastępca: Inż. Dobrzycki Bogusław, Dyrektor Kolei Państwowych — II zastępca: Raszeja Leon, Prezydent miasta Torunia — Członek: Mjr. Matuszewski Feliks, Szef Uzbrojenia O. K. VIII — Sekretarz: Mugaj Stanisław, Podreferendarz Szefostwa Uzbrojenia O. K. VIII Zastępca: Matusiak Stefan — Skarbnik: Mgr. Graszewicz Celestyn — Zastępca: Piątkowski Bernard, Wicedyrektor K. K. O. miasta Torunia.

Pomoc dla rolnictwa pomorskiego

TORUŃ. W związku z zeszłorocznym nieurodzajem i stwierdzonym w ostatnim tygodniu częściowego wymarznięcia zasiewów ozimych i koniczysk, na skutek starań Państwowego Banku Rolnego w Grudziądzu i Gdyni, Pomorskiej Izby Rolniczej i Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, popartych u władz centralnych przez Pana Wojewodę Pomorskiego, przyznana zostanie dla Pomorza następująca pomoc kredytowo siewna:

1) Kredyt 7 i pół proc. na okres do 1 roku w Państwowym Banku Rolnym na ogólną sumę 870,000 złotych.

2) Kredyt ulgowy 3 proc. na okres 1 roku dla dotkniętych klęskami żywiołowymi na ogólną sumę 300,000 złotych

3) Kredyt ulgowy 5 letni dla osadników na ogólną sumę 85,000 złotych.

Kredyt notmalny w wysokości 770 tycięcy złotych i ulgowy w wysokości 100 tysięcy złotych, został już rozprowadzony bądź bezpośrednio przez Oddziały PBK. w Grudziądzu i Gdyni, bądź za pośrednictwem Banków Ludowych, zaś z kredytu ulgowego dla osadników udzielił Urząd Wojewódzki na sumę 67 tys. złotych.

Koszta ostatnio przyznanych kredytów normalnych i ulgowych, rozprowadzona zostanie w dniach najbliższych.

Poza tym, przyznany kredyt bezprocentowy dziesięcio miesięczny na sadzeniaki rakoodporne w sumie 55 tys. zł. został również przez oddziały PBK. w Grudziądzu i Gdyni w większości przydzielonych tym oddziałom kwot rozprowadzonych.

Niezależnie od tego miejscowe KKO. rozprowadziły również wśród rolników pewne kwoty kredytów z funduszów własnych.

Ponadto Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych przyznało niezależnie od pomocy jesiennej, na pomoc wiosenną dla rolników poszkodowanych przez klęski żywiołowe i huraganu zł 10,000, w formie zapomóg bezzwrotnych, lub na odrobek przy robotach publicznych.

Z sumy tej Pan Wojewoda Pomorski przydzielił 7,000 zł dla powiatu toruńskiego i po 1,500 zł dla pow. Wąbrzeskiego i Starogardzkiego.

Również poczynione zostały starania u władz Centralnych o przyznanie dla rolników ulg w spłacie terminowych zobowiązań wiosennych.

„Odpowiedź" Niemiec na encyklikę Papieża

BERLIN. Dla użytku prasy niemieckiej podano lakoniczny komunikat o nocie rządu Rzeszy, złożonej przez ambasadora niemieckiego przy Watykanie, w sprawie opublikowanej przez czteroma tygodniami encykliki papieskiej, dotyczącej sytuacji Kościoła katolickiego w Niemczech. Komunikat ten głosi, iż na polecenie rządu Rzeszy ambasador niemiecki przy Watykanie złożył kardynałowi sekretarzowi stanu notę, w której ostro protestował przeciwko wywodom encykliki papieskiej z dnia 14 marca. Treść noty nie została dotychczas podana obszerniej do wiadomości niemieckiej opinii publicznej, która — jak wiadomo — nie była również poinformowana o treści samej encykliki Ojca św.

Zwraca uwagę fakt, że nota niemiecka, którą nazywają tu „odpowiedzią" wręczona została po tak długim odstępie czasu, co dowodzi, iż opracowaniu tekstu poświęcono dużo uwagi. Jak słychać, poważna dyskusja toczyła się nad zapytaniem, czy i w jakiej formie rząd Rzeszy odpowiedzieć ma na encyklikę papieską. Encyklika ta nie była bowiem bynajmniej notą dyplomatyczną, nie kierowała się bezpośrednio pod adresem rządu Rzeszy, lecz zwracała się do biskupów niemieckich.

Rozważając treść noty, stwierdzić można iż:

1) Rząd niemiecki uczuł się dotknięty odwołaniem się encykliki do opinii świata i podkreśla, że podobny apel nie znajdował się nawet w encyklice, skierowanej przeciw bolszewizmowi.

2) nota niemiecka dowodzi, iż Rzesza zdecydowana jest konsekwentnie i bezkompromisowo przeprowadzać swój program totalizmu w każdej dziedzinie życia.

Ustęp noty, mówiący o „spokojnym rozwoju Kościoła katolickiego w Niemczech, zależnym od przyszłego stanowiska Watykanu", stanowi pewnego rodzaju przestrogę, złagodzoną zresztą zapewnieniem, iż rządowi Rzeszy zależy również na dobrych stosunkach z Watykanem.

CZY „BOSKI WIATR" LĄDOWAĆ BĘDZIE W WARSZAWIE?

WARSZAWA. Rozeszły się pogłoski, że śmiali lotnicy japońscy odbywając lot okrężny po Europie w drodze powrotnej z Londynu do Tokio pominą Moskwę, a lądować będą w Warszawie. — Pogłoska ta nie jest sprawdzona.

Obywatelu, przeczytaj uważnie!

Jest to rzecz ważna, którą zapamiętać trzeba dla dobra własnego i innych. Przeczytaj uważnie tych parę słów o gruźlicy, chorobie zaraźliwej, wywołującej przez niewidoczne zarazki, która od wieków panuje wśród ludów świata i corocznie pochłania na kuli ziemskiej około 2 milllionów istnień ludzkich, czyniąc przez to spustoszenie większe, niż najkrwawsza wojna.

U nas w Polsce, aczkolwiek ostatnio umiera z tego powodu już znacznie mniej ludzi, niż przedtem, to jednak co 6 obywatel ginie wskutek gruźlicy, a ogółem umiera na nią rocznie trzykrotnie więcej ludzi niż z powodu wszystkich innych chorób zakaźnych razem. Gruźlica atakuje przeważnie płuca i znana jest powszechnie jako „suchoty płucne“, występuje ona jednak i w innych organach ciała.

Duże rozpowszechnienie gruźlicy pochodzi z tego powodu, że ogół zbyt mało wie o niej. Gruźlica jest chorobą uleczalną, lecz wymaga wczesnego rozpoznania i leczenia często bardzo długotrwałego; przy umiejętnym zaś postępowaniu z chorym można uniknąć przenoszenia się choroby na otoczenie. Nowoczesne metody zwalczania gruźlicy przez wczesne wykrywanie wypadków jej zapomocą poradni przeciwgruźliczych i uświadamianie szerokich mas o niej są skuteczne, wymagają jednak powszechnego udziału w tym społeczeństwa oraz znacznych środków pieniężnych.

W krajach, gdzie walka ta daje dobre wyniki, pracują w tej dziedzinie prócz instytucyj rządowych liczne towarzystwa i związki przeciwgruźlicze, do których może należeć każdy obywatel. Organizacje takie są i u nas, zakładają one i prowadzą liczne instytucje przeciwgruźlicze, umożliwiając szerokim rzeszom chorych leczenie; poza tym szerzą one wiadomości o gruźlicy wśród ludności.

Tak jak Liga Oborny Powietrznej Państwa, obejmująca swą działalnością całe państwo, tak organizacje przeciwgruźlicze prowadzą powszechną walkę z najgroźniejszym wrogiem uldzkości. Praca tych organizacyj jest ciężka, mało efektowna, nierzucająca się w oczy.

Polski Związek Przeciwgruźliczy urządza co rok od 1 kwietnia do 30 kwietnia t. zw. „Dni Przeciwgruźlicze“, podczas których każdy ma możność na odczytach i pogadankach albo z broszur, ulotek i tablic, zaznajomić się z rozmaitymi kwestjami, odtyczącymi gruźlicy. W tym okresie gromadzony jest również fundusz na cele przeciwgruźlicze przez sprzedaż 10 groszowych znaczków.

Apelujemy do wszystkich, abyście jaknajliczniej wstępowali w szeregi działaczy miejscowego towarzystwa przeciwgruźliczego i dali cząstkę swej pracy dla walki o zdrowie naszego społeczeństwa. Drobny wydatek 10 groszy dostępny jest dla każdego, dlatego rozpowszechniajcie energicznie znaczki przeciwgruźlicze nalepiając je, tak jak to czynią zagranicą, na listy, przesyłki, podarki, zachęcając w ten sposób innych do tego, gdyż tylko w ten sposób da się stworzyć większy fundusz, umożliwiający skuteczną walkę z gruźlicą i niesienie pomocy cierpiącym.

POKOJE

tanie, czyste, ciche i ciepłe z wodą bież. blisko Dworca Gł. w Warszawie

poleca

HOTEL ROYAL

Chmielna 31

Kawiarnia

Bezpłatny garaż.—

Co słychać ?

Z KRAJU

● Prezes Rady Ministrów gen. Sławoj Składkowski przyjął w dniu 14 bm. prezesa Związku Dziennikarzy RP. płk. Scieżyńskiego, który w imieniu prezydium związku zaprosił pana premiera na walny zjazd związku dziennikarzy RP. w dniu 18 bm.

● Minister Beck w najbliższym czasie ma wyjechać do Bukaresztu z oficjalną wizytą.

● W gminie Huszlew, pow. Siedlce aresztowano wójta za kradzież 3000 złotych.

● Lwowski cech murarzy obchodzi w dniu 2 maja br. 365-lecie swego istnienia. W związku z tym przygotowuje się szereg uroczystości.

● We wsi Mielniki pow. brzeskiego pożar zniszczył zabudowania kilkunastu gospodarzy.

● W Łucku sekwestrator Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych ściągnął od płatników 10 tys. złotych i znikł od 3 kwietnia bez śladu.

● W Jarocinie woj. poznańskie, policja zlikwidowała szajkę komunistyczną, werbującą ochotników dla czerwonych w Hiszpanii.

● W Gdańsku policja skonfiskowała około 30 tys. broszur Badaczy Pisma św.

○ **W Żyrardowie wybuchł strajk bezrobotnych, zatrudnionych przy robotach publicznych. Strajkujący żądają podwyżki płac z 3 zł na 4 zł dziennie.**

Z ZAGRANICY

● Liczba katolików w Niemczech dochodzi do 33 procent. Katolików jest 23 miliony 772.000 osób.

● Litwa kowieńska liczy według ostatniej statystyki 2 miliony 526,533 osób. —

● Rząd Szwajcarski uznał ostatecznie partię komunistyczną za ugrupowanie nielegalne.

● Z Japonii donoszą, że z powodu gwałtownej burzy na morzu około 60 rybaków zginęło.

● W Japonii zakazano pochodów 1 maja ze względu na panujący stan wyjątkowy.

○ **Król Borys i Rząd Bułgarski będą reprezentowani na uroczystościach koronacyjnych w Londynie przez księcia Cyryla. W skład delegacji Bułgarskiej prócz tego wejdzie b. poseł bułgarski w Londynie Stanczow.**

● **Lekarze zalecili królowi Leopoldowi odpoczynek 4—5 dniowy. Król odczuwa bóle w prawym kolanie po upadku na nartach w Szwajcarii. Nie przerywa on jednak pracy i udziela audjencyj.**

● W Nowym Jorku istnieje sanatorium dla zwierząt, które znajduje pomieszczenie dla 400 pacjentów.

● Mussolini przyjął w pałacu weneckim szefa niemieckiego frontu pracy dr Leya.

HOJNY DAR WOŁYNIA NA FON.

W tych dniach delegacja samorządu powiatowego w Horochowie na czele z p. starostą Raczyńskim, wręczyła p. wojewodzie Wołyńskiemu czek na 10,000 złotych, przeznaczając tę sumę na Fundusz Obrony Narodowej.

Jednocześnie gminy wiejskie pow. horochowskiego zadeklarowały na ten sam cel — następujące sumy: Gmina Beresteczko — 750 zł; gm. Brany — 1,000 zł; gm. Hohów — 1,000 zł; gm. Kisielin — 1,000 zł; gm. Skobełka — 1,000 zł; gm. Świniuchy — 1,000 zł; gm. Podberezie — 500 zł.

Oto jak rozumieją gminy wiejskie doniosłość celu dozbrojenia naszej armii, składając tym samym dowód zrozumienia haseł i myśli Naczelnego Wodza, Marszałka Rydza-Śmigłego.

MASOWE MORDERSTWA DZIECI W JAPONII.

TOKIO. Policja japońska wpadła na trop masowego morderstwa dzieci od 3 do 12 lat w okolicy miasta Soul w śordkowej Korei. Odkrycie to wywarło olbrzymie wrażenie, ponieważ śmierć wszystkich nastąpiła przez uduszenie, względnie zakopanie żywcem w ziemi. Do tej pory znaleziono trupy 133 dziewczynek, dalszych 30 szuka się. Aresztowano dotąd około 100 osób, należących do pewnej tajemniczej sekty.

NA WYBRZEŻU KONIECZNE DOWODY OSOBISTE.

Ze względu na to, że całe wybrzeże objęte jest strefą nadgraniczną, wszyscy wyjeżdżający na letnisko, będą musieli posiadać dowody osobiste.

Żadne utrudnienia poza terenami wojskowymi nie będą czynione. We własnym interesie za tym osoby wybierające się w tym roku nad morze, powinny jak najwcześniej zaopatrzyć się w dowody osobiste.

NAJWIĘKSZA KATATROFA NA MORZU. — W CIĄGU 4 GODZIN ZATONĘŁO 1643 OSÓB.

W nocy z dnia 14 na 15 kwietnia mija 25 lat od największej katastrofy okrętowej na świecie. Z początkiem 1912 roku wykończyła White — Star — Line budowę najnowocześniejszego statku „Titanic“. W dniu 10 kwietnia opuścił „Titanic“ port Southampton, a w cztery dni później wydarzyła się straszna katastrofa wskutek zderzenia się z górą lodową. Nie pomógł młody telegrafista Philipps, wysyłając sygnały SOS. Nikt nie mógł pośpieszyć z pomocą. Najbliższy statek znajdował się w odległości 170 mil morskich. W ciągu 4 godzin tonie 1643 osób. Dopiero nad ranem statek „Carpathia“ z „Cunard Line“ uratował 683 rozbitków. W Waszyngtonie w parku Potosnac odsłonięto w roku 1931 pomnik ku czci ofiar z „Titanica“ —

STRASZNY BILANS EKSPLOZJI.

TOKIO. W miejscowości Honishina nastąpiła eksplozja w fabryce ogni sztucznych. 13 robotników zostało zabitych, a 3 odniosło ciężkie poparzenia. —

EPIDEMIA DŻUMY.

SZANGHAJ. Władze chińskie są poważnie zaniepokoj. epidemią dżumy, która wybuchła w północnej części prowincji Anhwei, zagrażając południowemu Honanowi. W rzeczywistości dżuma zagraża wszystkim miejscowościom położonym nad brzegami rzeki Yangtse, wobec niemożności zastosowania na tak wielkich obszarach zamieszkałych przez ciemną ludność, koniecznych środków ostrożności.

ZAGINĘŁO 70 RYBAKÓW.

TOKIO. W Fisau w Korei panuje wielkie zaniepokojenie co do losu 70 rybaków, których burza zaskoczyła na pełnym morzu. Na poszukiwanie 11 zaginionych kutrów, wyruszyły policyjne nadbrzeżne łodzie motorowe. —

WIELKI POŻAR.

TOKIO. W mieście Matsue liczącym 32,000 mieszkańców wybuchł pożar, który z powodu niezwykle silnego wiatru przybrał zastraszające rozmiary. Szczegółów brak.

ZA DEFRAUDACJĘ — ŚMIERĆ.

Chiński bankier Fansz Hauszang, który zdefraudował 30 tys. dolarów na szkodę władz wojskowych skazany został na śmierć. Wyrok wykonano. —

ZGON 114-letniego RUMUNA.

W powiecie Dolnej w Rumunii zmarł wieśniak nazwiskiem Coanda, w wieku lat 114. Przez całe życie Coanda nie chorował ani razu.

154-LETNIA MATKA MA 101-LETNIĄ CÓRKĘ.

Przeprowadzony w Egipcie powszechny spis ludności, wykazał znaczne powiększenie liczby kobiet niezamężnych i mężczyzn nie żonatych. — W porównaniu z Kairem i Aleksandrią, ludność miast prowincjonalnych zwiększyła się stosunkowo bardzo mało. Po raz pierwszy powstała liczba kobiet muzułmanek podała się jako zarabiająca samodzielnie na swe utrzymanie.

Najstarszym człowiekiem w Egipcie okazała się niejaka 154-letnia Nafisa Sajid, która dobrze pamięta jeszcze ekspedycję Napoleona. Mieszka ona ze swą córką 101-letnią w jednej z wiosek Dolnego Egiptu.

Z ORGANIZACJI MIEJSKIEJ OZN.

Organizacja Miejska Obozu Zjednoczenia Narodowego ukonstytuowała dotychczas 9 okręgów: warszawski, łódzki, częstochowski, kaliski, gdyński, lwowski, tarnopolski, stanisławowski i lubelski.

Prezydium Organizacji Miejskiej OZN. projektuje utworzenie ogółem 30 okręgów, które obejmą zasięgiem swojej działalności całą Polskę.

W najbliższym czasie odbędą się dalsze zebrania organizacyjne Organizacji Miejskiej OZN. w następujących miastach: dnia 19 bm. w Wilnie, 24 bm. w Toruniu, 24 bm. w Piotrkowie, 25 bm. w Grudziądzu, 26 bm. w Chojnicach.

Na zebrania te wyjadą z Warszawy delegaci prezydium głównego Organizacji Miejskiej OZN.

5000 ZABITYCH.

AVILLA. — Korespondent Havasa donosi, że żołnierze wojsk rządowych wzięci do niewoli przez powstańców oświadczyli w sztabie amii powstańczej, **że w ciągu dwóch ostatnich walk na odcinku Escurial straciły 5 tysięcy zabitych i około 15,000 rannych.** —

BLISKO 3.000 WŁOCHÓW ZGINĘŁO W AKCJI PACYFIKACYJNEJ.

RZYM. Ogłoszono w Rzymie oficjalne dane dotyczące liczby zabitych oficerów, szeregowych w Abisynii, od początku października roku 1936 do końca marca 1937 roku, w związku z prowadzoną akcją pacyfikacyjną straty wynoszą 2.854 ludzi.

NIEMCY WSTRZYMUJĄ BUDOWĘ KOSZAR, WSKUTEK BRAKU ŻELAZA.

FREIBURG. Rozpoczęta budowa dużych bloków koszarowych, została wstrzymana, ponieważ firmy budowlane nie mogły uzyskać odpowiednich ilości żelaza, potrzebnych do budowy.

GOLUB

+ Kradzież. W nocy z niedzieli na poniedziałek do właściciela hotelu Jana Żebrowicza zakradli się niewyśledzeni dotychczas złodzieje i skradli wszystkie kuyr. Nadmienić wypada przy tej sposobności, że już swego czasu podobni goście taką samą p. Ż. złożyli nocną wizytę, przy której to okazji przemocą otworzyli i ograbili automatyczny bilard, zabierając równocześnie napoje alkoholowe i papierosy. —

KĄCIK RADIOWY.

Sobota, dnia 17 kwietnia br.

Toruń. 7,25 Parę informacyj. 7,30 Muzyka (płyty). 12,50 Samowystarczalność pasz — pog. roln. 13,00 Melodia za melodią. 15,35 Życie kulturalne Pomorza. 15,40 Nastroje wojenne w muzyce. 16,05 Nasz program. 18,20 Gawęda gdańska. 18,30 Chwilka wiolonczeli. 18,41 Program na jutro.

Ważne dla rolników
Kredyt budowlany dla wsi

Pomorska Izba Rolnicza zawiadamia, że Centralna Kasa Spółek Rolniczych Oddział w Toruniu w roku bieżącym przystąpiła do dalszego rozprowadzania kredytu budowlanego dla małorolnych za pośrednictwem Spółdzielni kredytowych, będących członkami Centralnej Kasy Spółek Rolniczych.

Pożyczki będą udzielane rolnikom przez spółdzielnie kredytowe na następujących warunkach:

1) Na jedno gospodarstwo, nie przekraczające 20 ha może być udzielona pożyczka budowlana w najwyższej kwocie zł 600. Na jedno gospodarstwo jest dopuszczalna tylko jedna pożyczka.

2) Oprocentowanie pożyczki dla pożyczkobiorcy wynosić będzie 4 proc. w stosunku rocznym.

3) Okres spłat może być ustalony najwyżej od lat 8-miu, przy czym w pierwszym roku pożyczkobiorca może korzystać z karencji od spłaty kapitału.

4) Pożyczka musi być zabezpieczona co najmniej skryptem dłużnym pożyczkobiorcy, z poręczeniami 2 — 3 osób majątkowo odpowiedzialnych.

Kredyt budowlany będą mogły uzyskać tylko te spółdzielnie, które mają gospodarkę solidną i zdrową, a w szczególności, o ile członkowie tych spółdzielni troszczą się o normalny rozwój własnej placówki i regulują terminowo wszelkie swe zobowiązania.

Rolnicy zrzeszeni w spółdzielniach o złej gospodarce nie będą mogli z tego kredytu korzystać, dopóki zbiorowym wysiłkiem nie uzdrowią własnej placówki gospodarczej.

Rolnik może starać się o kredyt budowlany wyłącznie w spółdzielni, której jest członkiem.

Zwracanie się pisemne zainteresowanych rolników bezpośrednio do Centralnej Kasy Spółek Rolniczych jest bezcelowe i będzie połączone tylko ze stratą na koszty korespondencji, gdyż Centralna Kasa nie będzie załatwiać takich zgłoszeń.

Gospodarstwa rentowe zwolnione od daniny majątkowej

Sekcje osadnicze Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego oraz Wielkopolskiego Towarzystwa Rółek Rolniczych rozpoczęły swego czasu starania w kierunku zwolnienia osadników rentowych od obowiązku płacenia daniny majątkowej, której nie płacą osadnicy z parcelacji polskiej. Opracowana przez obie organizacje specjalna ustawa została wniesiona do Sejmu w jesieni ubiegłego roku. — Ustawa ta została przez Sejm przyjęta i ukazała się już w ostatnim numerze Dziennika Ustaw. Postanawia ona, iż zwolnieni są od obowiązku płacenia daniny majątkowej właściciele gospodarstw rentowych o obszarze do 35 ha na terenie województwa pomorskiego i do 20 ha na terenie Wielkopolski, jeżeli nabycie tych osad nastąpiło po dniu 1 stycznia 1919 roku. W ten sposób gospodarstwa rentowe zrównane zostały w swych prawach z gospodarstwami, powstałymi z parcelacji polskiej.

—•—

Zwalczajmy żebractwo!
Nie dawać dzieciom jałmużny!

W ostatnim czasie daje się zauważyć niesłychany wzrost żebractwa i włóczęgostwa, uprawianego przez osoby starsze, które mimo udzielenia im pomocy przez wydziały opieki społecznej przy samorządach miejskich i gminnych, towarzystwa dobroczynności, jak św. Wincentego à Paulo i innych, natarczywie wyciągają rękę po datek. Plaga ta niestety daleko jest gorsza w skutkach, bo przy starszych żebractwo uprawiają zawodowo dzieci szkolne, a nawet młodzież nieletnia. Od samej więc młodości dziecko staje się żebrakiem, włóczęgą, niezdolnym do systematycznej pracy i samodzielnego utrzymania się, zatraca powoli swą godność człowieczeństwa i w końcu wyrasta na nieroba, złodzieja, a może i bandytę. Nadto dziecko żebrzące naraża się na różnorakie choroby, które zniszczony organizm dziecka w niedługim czasie doprowadza do zupełnej ruiny tak, że gruźlica, największy wróg dzieci i młodzieży, czyni szalone wśród nich postępy.

Często dziecko użebrany grosz obraca na łakocie, papierosy i wódkę. Ile razy spotkać można dzieci żebrzące o kawałek chleba, który jeżeli otrzymują suchy chleb bez omasty, rzucają na schodach, sieniach, na ulicy i t. p. Były wypadki, że dziecko, któremu odmówiono chleba lub pieniądza, poprostu obelżywymi słowami obrzuciło osoby starsze, grożąc nawet wybijaniem szyb w oknach. Coraz częściej spotyka się dzieci na ulicy, proszące natarczywie o datek pieniężny. Plaga ta jest groźna i zastraszająca, szczególnie w miastach.

Chcąc zapobiec wyżej opisanym wypadkom, Pow. Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży w Wąbrzeźnie wspólnie z Towarzystwem Św. Wincentego à Paulo w Wąbrzeźnie, oraz wspólnie z Radami Rodzicielskimi przy szkołach powszechnych w Wąbrzeźnie postanowił przystąpić jak najenergiczniej do walki z żebractwem, uprawianym przez dzieci szkolne i młodzież nieletnią.

Walka systematyczna, energiczna, umiejętnie prowadzona da wyniki, musi zwalczyć żebractwo, uprawiane przez dzieci. Do tej szlachetnej walki wzywamy wszystkich obywateli miasta Wąbrzeźna, Golubia i Kowalewa, jak również powiatu całego. Najlepszym i najradykalniejszym środkiem w tej walce jest:

1) SKOŃCZYĆ Z DAWANIEM JAŁMUŻNY dzieciom żebrzącym,

2) **NAZWISKA ŻEBRZĄCYCH DZIECI prosimy podawać do wiadomości wydziałowi opieki społecznej przy zarządzie miejskim i gminnym, celem upomnienia rodziców, aby dzieciom zabroniły uprawiania żebractwa. Jeżeli upomnienia te nie poskutkują, rodzice zostaną ukarani, a jeżeli i to nie pomoże, dzieci na podstawie uchwały sądowej oddane zostaną do zakładów wychowawczych.**

3) **WE WSZYSTKICH ORGANIZACJACH społecznych należy w odczytach i referatach wskazywać często na PLAGĘ ŻEBRACTWA, uprawianego przez dziatwę szkolną i młodzież nieletnią, uświadamiają swych członków, aby przestrzegali ściśle zalecenia Powiatowego Komitetu w walce z żebractwem.**

4) **SKŁADAJMY DATKI, czy to w gotówce, czy w naturaliach tam, gdzie dziecko głodne i nieodziane otrzyma ciepłę strawę, otrzyma ubranie i obuwie. Nie zapominajmy o tym, że w walce z żebractwem nie możemy posługiwać się tylko hasłem: „Nie dawać jałmużny dzieciom“, przeciwnie, skuteczniej walczyć będziemy, jeżeli wspierać będziemy te instytucje, które po to istnieją, aby sprawiedliwie podzielić złożone datki ofiary wśród głodujących dzieci szkolnych.**

Mamy w miastach: w Wąbrzeźnie, Golubiu i Kowalewie Lokalne Komitety Pomocy Dzieciom i Młodzieży, które dziennie przez zimę ubiegłą wydawały ok. 800—900 porcyj ciepłej strawy. Mamy Tow. Św. Wincentego à Paulo, które skutecznie i ofiarnie wspomaga tych, którym dokucza nędza i głód.

NIE SZCZĘDŹMY OFIARY! Nie odciągajmy się od współpracy! Walczmy wytrwale i wszędzie z żebractwem, uprawianym przez dzieci szkolne i młodzież nieletnią.

Wszelkich potrzebnych informacyj udzielają Wydziały Opieki Społecznej przy zarządach miejskich w Wąbrzeźnie, Golubiu i Kowalewie oraz przy zarządach gminnych w powiecie.

Wąbrzeźno, dnia 14 kwietnia 1937 roku.

POW. KOMITET POMOCY DZIECIOM I MŁODZIEŻY
NA POWIAT WĄBRZESKI

Z Pomorza

— TORUŃ. (Postrzelenie węglokrada) W Śliwicach powiatu chojnickiego banda złodziei węglowych zatrzymała pociąg węglowy, zdążający w kierunku Kościerzyny. Strażnik kolejowy strzelił z karabinu w kierunku złodziei raniąc jednego z nich ciężko. Po ruszeniu pociągu złodzieje ponownie wskoczyli na wagony wyrzucając węgiel i zatrzymując pod Kościerzyną pociąg. — Policja w czasie pościgu ujęła kilku węglokradów.

— DZIAŁDOWO. — (Nowy burmistrz). Rada miejska absolutną większością wybrała z pośród czterech kandydatów burmistrzem Działdowa pana Franciszka Szwedowskiego ze Zblewa.

— GNIEW. (Straszna katastrofa samochodowa). Pomiędzy Gniewem a Nowem wydarzyła się straszna katastrofa samochodowa. Samochód, który prowadził p. Woroch z Torunia wpadł na drzewo i rozbił się. Żona p. Worocha i 4-miesięczne dziecko zostali zabici na miejscu. Kierowca samochodu p. Woroch odniósł tylko lekkie obrażenia.

— KARTUZY. (Kamienie na torze). Pociąg osobowy najechał między stacjami Stara Piła — Kokoszki w pow. kartuskim na dwa małe kamienie, które były położone na szynie. Kierownik parowozu zatrzymał pociąg i znalazł jeszcze 4 kamienie wielkości pięści, leżące obok szyn. Wskutek zatrzymania pociągu nastąpiło trzy minutowe opóźnienie. Poza tym innego wypadku nie było. Ułożenie tak małych kamieni nie mogło spowodować nieszczęśliwego wypadku. Kamienie te zostały ułożone na szynach najprawdopodobniej przez dzieci z pobliskich wiosek.

— WYRZYSK. (Śmierć w płonącym łóżku) Osadnik Jan Gałczyński z Wiela pod Mroczą, czytając w łóżku przy świecy gazetę, zdrzemnął się, nie zgasiwszy światła. W pewnej chwili ogień od świecy zapalił pościel i w ciągu kilku sekund objął całe łóżko. — Gdy Gałczyński się obudził, znajdował się w morzu płomieni, a żar pozbawił go przytomności. Nieszczęśliwy zdołał się zaledwie wyczołgać z płonącego łóżka, jednak wskutek braku pomocy poniósł śmierć. Dziwnym trafem poza łóżkiem nic się więcej nie spaliło.

— BYDGOSZCZ. (Śmiertelna walka). W lesie koło Śmielina pod Nakłem doszło do śmiertelnej walki, pomiędzy polowym majątku w Śmielinie Bolesławem Stanisławskim, a bezrobotnym Franciszkiem Kwiatkowskim ze Śmielina. W czasie bójki Kwiatkowski wyrwał polowemu karabin. W tej chwili Stanisławski wyciągnął rewolwer z kieszeni i zaczęła się strzelanina zakończona śmiercią polowego i bezrobotnego. Śledztwo w toku.

— INOWROCŁAW. (Samobójstwo). W dniu wczorajszym w lesie państwowym leśniczówki Kąkol w powiecie inowrocławskim popełnił samobójstwo przez powieszenie się Feliks Mrówczyński lat 16, zam. w Dybowie pow. Toruń.

— INOWROCŁAW. (Przedziwne zrządzenie losu). Swego czasu głośny był w Polsce proces, jaki toczył się w Inowrocławiu przeciwko 3 bandytom, którzy mieli na sumieniu kilkanaście napadów rabunkowych z bronią w ręku. 2-ch z nich zostało skazanych na karę śmierci i wyrok został wykonany. Trzeciego skazano na dożywotnie więzienie. — Wśród skazanych na śmierć był Redmann z Inowrocławia, pracownik jednego z państwowych przedsiębiorstw, którego warunki materialne były pomyślne i nic nie usprawiedliwiało tego życia, jakie wiódł nocami, napadając na zagrody rolników.

Ostatnio donosiliśmy o krwawym napadzie na zagrodę rolnika w Dębinach pod Toruniem, gdzie m. in. bandyci postrzelili służącą niej. Redmanową. Redmanowa okazało się, że jest żoną Redmanna, który zginął na szubienicy w Inowrocławiu.

Zaiste — przedziwne zrządzenie losu.

Z Wielkopolski

— POZNAŃ. (Świętokradztwo). — Do kościoła parafialnego w Jutrosinie wtargnął nocą nieznany osobnik, który rozbił dwie skarbonki i zbiegł z łupem wynoszącym zaledwie 8 złotych. Policja wszczęła pościg za świętokradcą przy pomocy psa policyjnego.

— KROTOSZYN. (Tragedia narzeczeńska). — W Raciborowie pod Krotoszynem 23-letni rolnik M. Pestka zastrzelił z rewolweru swą narzeczoną Katarzynę Grendównę. — Po tej zbrodni Pestka popełnił samobójstwo

— WITASZYCE. (Samobójstwo). Żona urzędnika kolejowego Mariana Paszkowska popełniła samobójstwo przez powieszenie się na sznurowadle. Powodem samobójstwa był rozstrój nerwowy.

— POGORZELA. — (Zabity przez konia). Handlarz Marcin Gleszczyński został kopnięty w brzuch przez konia. Gleszczyński zmarł po kilku minutach.

Z POLSKI

— LWÓW. (Nowy wojewoda). — Wojewodą lwowskim zamianowany został p. Alfred Biłyk, dotychczasowy wojewoda tarnopolski.

ŚWIAT KOBIECY

Nr 7 | Wąbrzeźno, sobota dnia 17 kwietnia 1937 r. | Rok 2

Listy Marty

Nawiązując do mojego ostatniego listu, przejdę pokrótce razem z Tobą pracowity dzień.

Wstajesz rano o godz. 6-tej (w zimie o 7-mej), ubierasz się szybko i zręcznie, masz przecież wszystko z wycerowanymi pończochami włącznie, przygotowane na krześle tuż obok tapczanu lub łóżka. Umyjesz się, czeszesz, prawdopodobnie pudrujesz nosek i jesteś w niecałych 20 minutach gotową. Teraz otwierasz okno, odrzucasz pościel na poręcz łóżka i zmiatasz podłogę, a następnie wychodzisz. Pościel tymczasem wywietrzeje, kurze wywieją, wraz z podmuchami świeżego powietrza — nie przeziębisz się, stojąc bezczynnie w nienagrzanym pokoju.

Bo nie zabierasz się absolutnie do palenia w piecach przed uprzednim wywietrzeniem pokojów. Wszak zbyt rozumną jesteś, abyś miała nie wiedzieć, że świeże powietrze w dobrze wywietrzonym pokoju szybciej się nagrzewa, niż ciężkie z nocy.

Więc zostawiasz na 10 — 15 minut swój własny pokoik i, nałożywszy biały fartuszek, przechodzisz do pokoju stołowego. Otwierasz okno, doprowadzasz do lśniącego połysku podłogę, ścierasz prochy i kurze, a następnie zakładasz ogień w piecu. — W stołowym najpierw musi być ciepło i lśniąco od czystości, bo przed ósmą zasiądą do śniadania państwo z dziećmi, i od wrażenia jakie odniosą w jadalni w dużej mierze zależeć będzie ich całodzienny humor.

Boć każdy dobrze wie, że pierwsze chwile po zbudzeniu głównie nastrajają ludzi na dzień cały.

Gdy przygotowałaś już wszystko i zastawa ranna bieli się na jasnej serwecie — wracasz na chwilę do swego pokoju, aby zamknąć okno, zaścielić łóżko i uporządkować niejedno.

Jest siódma.

Przechodzisz do kuchni, gdzie szybko i składnie idzie Ci wszystko, jako, że tam właśnie masz najwięcej swobody i takiego własnego maleńkiego „panowania". Lubisz tę pracę.

Z zadowoleniem słuchasz, jak ogień raźno dudni w piecu grzejąc wodę na herbatę, a Twoje zwinne dłonie kroją cieńkie kawałeczki chleba i układają równo w koszyczku na białej serwetce. Jeszcze zawiniesz drugie śniadanie w papier i gotowe! —

Jakoż i zegar wskazuje już minuty po siódmej, a więc czas zbudzić i ubrać dziecjarnię do szkoły. — Jak miło jest „musztrować" te rozgadane bąki, gdy wszystko w wieczór zostało przewidująco przygotowane.

Pół do ósmej — zwycięsko wnosisz do jadalni pachnące kakao, a mali ludzie przyjmują Cię z radosnym uznaniem.

Ósma — i nagła cisza w domu. Poszli wszyscy, często z panią włącznie. —

Zabierasz się z pośpiechem i raźną nutką — nucona pod nosem, do sprzątania sypialni.

Potem idziesz na targ lub do sklepów załatwić sprawunki. Nie czynisz tego godzinami, bo nic Cię przecież nie zmusza do wystawania bez końca na zimnie w rozmowie z nieciekawymi a zabójczo plotkującymi koleżankami po fachu, co zbywają tylko swą pracę, aby dzień zeszedł i aby życie bez większego pożytku biegło.

Ty jesteś człowiek wartościowy, który ceni produktywność dnia i którego wzajemnie cenią pracodawcy.

Wracasz do domu, który polubiłaś przez włożoną w niego pracę i zabiegi i przygotowujesz obiad. Wiesz doskonale, że Cię to nie przestrasza. — Ręce wieczorem wymyjesz, wyszorujesz szczoteczką do czysta i natrzesz je mieszaniną gliceryny z cytryną. Będą one miękkie i białe. Zaś na cienmną schludną sukienkę włożysz gumowy fartuch i już bezkarnie możesz ocierać się o płytę kuchenną pieca, możesz obierać kartofle, jarzyny, bić śmietanę czy białko, możesz myć naczynia, polerować żrącymi płynami mosiężne przedmioty, a sukni nie zniszczysz, ani poplamisz, bo chroni ja guma fartucha. Praktyczna to rzecz i higieniczna, bo w każdej chwili obmyć ją można, aby zawsze była czystą. —

Po obiedzie zmywasz naczynia w jednej misce z gorącą wodą, a płuczesz w drugiej napełnionej także gorącą wodą. Naczynia myte w ten sposób nabierają połysku i schną szybko, poprostu pod ręką. Naczynia szklane obcieraj lnianą ścierka — nie zostawisz, jak inne brzydkich nieestetycznych włosków.

Po południu masz 2 — 3 godz. wolne dla siebie. Wykorzystaj je na reparację własnej garderoby, mieszkania i jak Ci wreszcie dogadza.

Po kolacji sprzątniesz znowu czysto kuchnię tak, aby świeciła zdaleka schludna i estetyczna w każdym kątku, w każdym załamaniu kratkowanej na stole ceraty.

Po tym, włożysz dzieci do łóżek, sprawdzisz, czy wszystko porządnie na krzesłach ułożyły, skonstatujesz, czy pończochy są całe (Broń Boże, abyś w podartych pończochach miała wysyłać do szkoły — to wstyd) — wreszcie zmienisz wodę w karafce, żeby była chłodna i cicho wysuniesz się do siebie.

Ach, jesteś naprawdę zmęczona, ale i zadowolona z dnia, który był pracowity i może nawet ciężki — ale nie nerwowy, bezładny, zwariowany.

Miałaś nawet ogromnie miłe chwile, gdy Pani wyraziła Ci swe uznanie z powodu tej czy innej czynności, Panu smakował obiad, a dzieci serdecznie i wesoło tuliły się do Ciebie, prosząc o bajkę.

Czujesz, że jesteś na świecie potrzebna i z zadowoleniem myślisz o tym.

A ja Ci życzę spełnienia rozumnych Twych życzeń, bo jesteś tego godną. Jesteś człowiekiem wartościowym. A jeżeli nie byłaś to odtąd postarasz się nim być — wierzę w to.

Życzliwa Marta.

KAŻDY GROSZ

wydany na walkę z gruźlicą sowicie się opłaca. — Kup nalepkę przeciwgruźliczą.

Racjonalna pielęgnacja tłustej cery

Tłusta cera jest zmartwieniem wielu pań. W pogoni za piękną matową cerą stosują panie przeróżne kremy i polecane przez znajomych specyfiki, nie zdając sobie nieraz sprawy z tego że zamiast pomóc, szkodzą cerze. —

Pierwszym warunkiem leczenia cery tłustej, o skłonności do trądzika jest ograniczenie używania tłuszczów zarówno w ogólnym odżywianiu jak i w środkach, służących do pielęgnowania twarzy.

Niewątpliwie pokarmy mączne i i tłuste sprzyjają wzmożeniu wydzieliny łojowej skóry. Unikać ich zatem należy w diecie. Natomiast spożywać można dużo owoców oraz jarzyn w różnych postaciach.

Przy myciu należy posługiwać się lokalnie gorącą wodą z dodaniem kilku gramów oczyszczonej sody na litr wody, i mydłem, przeważnie siarkowym, ichtiolowym. Mydło rozpuszcza gęsty tłuszcz i oczyszcza pory skóry, zaś gorąca woda oczyszcza naskórek. Aby działanie tych czynników byoł skutecznijsze, do opłukania skóry użyć należy następnie zimnej wody, z dodaniem pewnej ilości spirytusu (dwie łyżki na litr). Oprócz powyższego codziennego zabiegu należy raz na tydzień stosować okłady przemienne. W tym celu ustawiamy dwa naczynia — jedno z gorącą, drugie z zimną wodą — następnie maczamy ręcznik w jednej i drugiej naprzemian, szybko przykładając go na twarz. Zabieg taki należy stosować mniejwięcej raz na dziesięć dni, najwyżej do dziesięciu minut, zaczynając kolejkę na wodzie gorącej, a kończąc na zimnej.

Przy bardzo dużych wydzielinach tłuszczu dodajemy łyżeczkę od herbaty boraksu lub sody oczyszczonej. Często stosowana woda ciepła czyni skórę elastyczną, podnieca powierzchowny obieg krwi i sprawność mięśni w skórze.

Stosowanie parówki jako środka kosmetycznego do usuwania nieczystości, zalegających w porach skóry, może być zalecane tylko bardzo rzadko (co kilka tygodni) i ostrożnie, bo choć oddaje dobre usługi, gdy chodzi o transpirację skóry, która wskutek gorąca otwierającego pory łatwo wydziela wszystkie nieczystości, lub w wypadkach gdy cera jest bardzo tłusta, skłonna do wągrów i pryszczy albo szara ziemista lub anemiczna, jednak parówka stale używana (nadużywana) chociażby z następującym myciem zimną wodą, działa w niedługim czasie niekorzystnie i upośledza jędrność skóry. Parówkę twarzy można urządzić w domu bez specjalnego aparatu w sposób następujący: przed rozpoczęciem zabiegu przygotować prześcieradło kąpielowe lub duży ręcznik oraz dwa krzesła: na jednym umieszczamy miednicę średniej wielkości, drugie przeznaczone dla siedzenia umieszczamy na przeciw, aby można było wygodnie pochylić się nad miednicą. Po zagotowaniu wody w imbryku (o pojemności najmniej trzech litrów), wlewamy wrzątek do miednicy, następnie pochylamy się nad nią nisko, zarzucamy na głowę prześcieradło, które musi szczelnie obejmować miednicę, aby para nie wydostała się na zewnątrz. Parówka powinna trwać najwyżej 10 minut.

Po skończonym zabiegu należy dokładnie wytrzeć twarz watą, umoczoną w zwykłej czystej wódce 45%, która wzmacnia mięśnie oraz działa ściągająco na rozszerzone wskutek gorąca pory.

Przy nadmiernie tłustej cerze najwłaściwsze są do mycia mydła alkaliczne, beztłuszczowe. Dla cery mniej tłustej i normalnej zalecam mydło przetłuszczone, aby równocześnie natłuszczało skórę ponieważ działanie mydła jest połączone w ogóle z pewnym nadmiernym otłuszczeniem i wysuszeniem.

—▪—

Często...

Często, gdy myślisz o wielkim czynie,
i sławnych szukasz dróg,
nie wiesz, że dobra sposobność ginie
i czeka praca, którą jedynie,
ty byś wykonać mógł.

Często, gdy pragniesz dojrzeć w oddali,
wielkiego ognia żar —
nie wiesz, że blisko płomyk się pali,
a nie na takich, coby poznali
jego prawdziwy czar..

Małości i wielkości — względne wartości
ich miarą — uczuć skra.
Można czyn drobny spełnić najprościej,
jeśli rozświetli go blask miłości —
zachwytu pełnię da.

A. K.

Rady praktyczne

Odświeża meble powleczenie ich mieszaniną wosku i terpentyny. Gdy przeschnie - wytrzeć mocno suknem.

Przykry swąd z kuchni, który powstaje, gdy tłuszcz rozleje się na blachę, można zneutralizować, wycierając to miejsce natychmiast cebulą.

Ceratę należy co pewien czas zmoczyć mlekiem i wytrzeć szmatką do suchości i połysku.

Szczotki i grzebienie myje się mydłem rozcieńczonym amoniakiem. Zatłuszczony brud na grzebieniach i szczotkach rozpuszcza się zupełnie i po przepłukaniu czystą wodą, wyglądają jak nowe.

Piękny połysk ma bielizna stołowa krochmalona krochmalem ryżowym z dodatkiem kawałeczka białego wosku, jeżeli jest przy tym doskonale zmaglowana.

Czyszczenie szklanych naczyń. — Aby oczyścić brzegi lub miejsca, gdzie brud się zbiera i dokąd nawet piórkiem dostać się trudno, trzeba zrobić roztwór kwasu na szklankę wody, wlać płyn do naczynia i mocno potrząsać. O ileby zastarzały brud nie chciał odmyć się natychmiast, zostawimy wlany roztwór na kilka godzin.

Zardzewiałe klucze wkłada się na pewien czas do terpentyny; rdza puszcza. —

Kto oszczędne życie wiedzie, ten urąga każdej biedzie

Komunalna Kasa Oszczędności
powiatu wąbrzeskiego

Pierwsze ofiary na Fundusz Obrony Narodowej

Na apel wystosowany przez Naczelnego Wodza — Marszałka Rydza Śmigłego, społeczeństwo całego kraju poczęło składać datki na dozbrojenie armii. Jak donosiliśmy w ub. poniedziałek utworzył się Powiatowy Komitet FON. w powiecie wąbrzeskim. Dążeniem Komitetu jest ufundowanie przez powiat wąbrzeski 8 karabinów maszynowych. Na wręczenie tego sprzętu armii zaproszony będzie prawdopodobnie sam Wódz Naczelny. Z tego powodu prosimy całe społeczeństwo o jaknajliczniejsze datki na FON.

Dziś notujemy pierwsze składki jakie wpłynęły na FON. ZAKŁADY GRAFICZNE BOLESŁAWA SZCZUKI OFIAROWAŁY 100 ZŁ; PRACOWNICY TYCHŻE ZAKŁADÓW — ORAZ REDAKCJA I ADMINISTRACJA „GŁOSU POMORZA" 105,25 zł i p. KOSTRZEWA (hotel „Dwór Wąbrzeski") 5 zł. — Razem 210,25 zł, które przekazaliśmy dziś do Komunalnej Kasy Oszczędności pow. wąbrzeskiego.

Niech dalsze ofiary na FON. płyną nie przerwaną falą, aby móc pokazać że powiat wąbrzeski nie jest na ostatnim miejscu.

—•—

KRONIKA

Kalendarzyk

Data	Miesiąc	Dzień	Św. Katolic.	Słońce wschód	Słońce zachód
16	Kwiecień	P.	Lomberta	4,40	18,40
17	„	S.	Rudolfa	4 47	18,41
18	„	N.	Bogumiła	4,54	18,42

WĄBRZEŹNO

● **Wiadomości parafialne.** Dzisiaj po nieszporach nadzwyczajne zebranie Bractwa Niep. Pocz. Najśw. Panny Marii w salce parafialnej; w kościele zebranie III Zakonu. Z dniem dzisiejszym kończy się okres spowiedzi wielkanocnej. Odtąd księża słuchać będą spowiedzi codziennie podczas drugiej i trzeciej Mszy św. W sobotę od godz. 5-tej do 7-mej.

Zdarzało się w ostatnim czasie, że wołano księży do chorych po południu chociaż wypadki nie były nagłe, a parafianie już byli dawno chorzy. Zwracamy na to uwagę, że po południu i wieczorem wołać trzeba tylko w nagłych wypadkach, reguła jest, której się trzeba trzymać, zgłosić chorego dziś na jutro u Zakrystiana.

W środę o godz. 8-mej w salce parafialnej zebranie Akcji Katolickiej, na którym ks. Proboszcz wygłosi referat na temat „Praca Parafialnej Akcji Katolickiej".

W niedzielę przyszłą zebranie Matek Różańcowych. W piątek przed tym zebranie zarządu. W niedzielę 18 bm. urządzają Panie św. Wincentego a Paulo "Czarną Kawę" u p. Klimka, o godz. 5 po poł. na rzecz Tow. św. Wincentego a Paulo.

W niedzielę przyszłą nabożeństwo w Stanisławkach, u nas przed sumą procesja św. Marka około kościoła. Kolekty ostatnie przeznacza się na płot na cmentarzu, który został już postawiony ze strony p. Żurawskiego. Dalszy remont na cmentarzu odbywa się. Mianowicie brukowanie częściowe ganka i schody brukowane do jeziora dla wygody parafian i dla ozdoby cmentarza.

Spowiedź kwartalna dla K. S. M. Ż. odbędzie się w przyszłą sobotę, dnia 24 bm. Zbiórka wszystkich druhen w niedzielę o godz. 7-mej przed wikariówką następnie wymarsz do kościoła na Mszę św.

● **Osobiste.** Pan Starosta **Kalkstein** wybrany został ponownie na członka Komunalnego Związku Kredytowego woj. pomorskiego i poznańskiego.

● **Inspekcja.** — Inspekcję posterunku PP. w powiecie przeprowadza nadkomisarz PP. p. Szura z Torunia.

● **KS. „Pomorzanka"** wyjeżdża w niedzielę 18 bm. do Brodnicy, gdzie rozegra mecz z KS. „Brodniczanka".

● **Z lokalnego Komitetu Pomocy Dzieciom i Młodzieży.** W dniu 14 bm. o godz. 17-tej odbyło się zebranie Komitetu Pomocy Dzieciom i Młodzieży pod przewodnictwem prezesa p. kier. Nałęcza. Na zebranie przybyli prócz członków Komitetu, p. starosta Kalkstein, ks. Grzechowski oraz przedstawiciele organizacyj i stowarzyszeń z terenu miasta Wąbrzeźna. — Zebranie zagaił prezes pan kier Nałęcz witając przybyłych, po czym wygłosił dłuższe przemówienie o potrzebie dalszego dożywiania dzieci szkolnych. Ponadto p. referent złożył obszerne sprawozdanie z dotychczasowej akcji. Sprawozdanie to zamieścimy w następnym numerze. Bardzo ważną sprawę zwalczania plagi żebractwa dzieci omówił treściwie nacz sekr. Zarz. Wydz. Pow. **J. Kurzyński**, który też odczytał odezwę, jaką wystosuje się do społeczeństwa w sprawie zwalczania żebractwa. Tekst odezwy uchwalono jednogłośnie. —

P. starosta **Kalkstein**, nawiązując do przemówień, bardzo serdecznie dziękował Komitetowi za pełną poświęceń pracę w dożywianiu dzieci. Na wniosek p. kier. Nałęcza, uchwalono dożywiać dzieci nietylko przez okres zimowy, ale do końca roku szkolnego. Ponieważ jednak fundusze komitetu na ten sam cel są za szczupłe, Komitet zwróci się do społeczeństwa z prośbą o datki. Chętne panie będą chodziły po domach i zbierały deklaracje, względnie datki. Wierzymy, że nikt nie odmówi datku na tak zbożny cel. O akcji zbiórkowej będziemy szczegółowo społeczeństwo informować.

● **Nowy rozkład jazdy PKP.** Z dniem 22 maja wejdzie w życie nowy rozkład jazdy PKP. Na skutek starań miejscowych czynników oraz organizacji, władze kolejowe częściowo tylko uwzględniły życzenia obywatelstwa, a mianowicie **przywróciły pociąg idący do Torunia z Wąbrzeźna o godz. 9,42** (projektowano dawniej, aby pociąg ten odchodził o godz. 10,20). Obecna redakcja rozkładu jazdy jest ostateczna.

● **Złodzieje z Golubia przychwyceni w Chełmnie.** Do restauracji p. Wegnera w Chełmnie włamali się złodzieje i skradli różne rzeczy. Policja po kilku godzinach wykryła sprawców, którymi okazali się znani złodzieje z Golubia pow. wąbrzeskiego. Część łupu zdołano złodziejom odebrać.

● **Kradzież dwóch rowerów.** W nocy z środy na czwartek nieznani sprawcy zakradli się, do zagrody p. Melerowskiego (wyb. pod Nielub), któremu skradziono 2 rowery, buty i inne rzeczy. Policja szuka złodziei.

● **Gdzie pójdziemy w niedzielę?** — Oczywiście, że w nadchodzącą niedzielę pójdziemy do sali hotelu „Dwór Wąbrzeski", gdzie Stow. Pań. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo urządzają „CZARNĄ KAWĘ". Program bardzo urozmaicony! (Szczegóły w ogłoszeniu). Nie zapominajcie, więc w niedzielę!

● Gdy kobieta ma rację... — „Czy Ty także prowadzisz rachunki domowe, Kochanie?" pyta widocznie zatrwożony młody małżonek przy śniadaniu i dodaje zakłopotany, widząc zdumione spojrzenie żony: „...wybacz, ale mam wrażenie, że nasze dochody nie wystarczą, jeżeli ty już od samego rana podajesz tak wikwintne pożywienie. Czy wiesz, ile kosztuje tak wyśmienita kawa?"

„O, o to nie potrzebujesz się zupełnie obawiać. Kawa ta dlatego Ci tak smakuje, ponieważ jest to Kawa Słodowa Kneippa z dodatkiem „Przyprawy Franka", a jeszcze z domu rodzicielskiego dobrze pamiętam, że 1 filiżanka tej kawy, licząc z mlekiem i cukrem, kosztuje zaledwie 3 grosze".

● **Zbiórka uliczna.** Z okazji odbywających się „Dni Przeciwgruźliczych" urządzi się w niedzielę 18 bm. zbiórkę uliczną.

● **Zebranie Rady Powiatowej Związku Straży Pożarnych RP.** powiatu wąbrzeskiego odbędzie się, w nadchodzącą niedzielę 18 bm. w sali Domu Pracy Społecznej o godz. 13-tej. Na zebranie to przybędą naczelnicy OSP. z powiatu wąbrzeskiego.

● **Zorganizowanie pododdziału Polskiego Związku Łowieckiego na powiat wąbrzeski.** — Dnia 10 kwietnia br. odbyło się w Hotelu p. Klimka pod przewodnictwem mianowanego przez Wojewódzką Radę Łowiecką w Toruniu łowczego powiatowego p. Mieczkowskiego z Niedźwiedzia nadzwyczajne walne zebranie Towarzystwa Łowieckiego powiatu wąbrzeskiego i niezorganizowanych dotąd myśliwych, na którym to zebraniu po dokładnym zaznajomieniu się z nowym statutem i ożywionych dyskusjach uchwalono rozwiązać dotychczasową organizację łowiecką i przystąpić bezpośrednio do Polskiego Związku Łowieckiego, którego centrala znajduje się w Warszawie.

W myśl postanowień przyjętego statutu wybrano Powiatową Radę Łowiecką w składzie: pp. dr **Piotrowskiego, Putynkowskiego, Szefflera, Dambskiego z Wałycza i Mathesa z Nielubia.** Jako delegat na Walne Zebranie Wojewódzkiego Oddziału w Toruniu wybrany został p. Czarnota - Bojarski.

Na podłowczych wyznaczyła Wojewódzka Rada Łowiecka pp. **Tarnowskiego z Przeszkody, Kentzera z Pruskołąki i asesora L. Dąbrowskiego** z Wąbrzeźna.

Zgłoszenia myśliwych na członków Polskiego Związku Łowieckiego, przyjmuje p dr Piotrowski — Apteka pod Orłem w Wąbrzeźnie.

● **Z targowiska miejskiego.** Na dzisiejszym targu zanotowano duży spęd trzody chlewnej. Spędzono 143 prosiaki, 25 warchlaków i przeszło 40 tuczników. Pomimo dużego spędu, ceny były b. niskie.

● „Wróg we krwi" — pod tym tytułem wyświetla kino „Słońce" w sobotę dnia 17 bm. największy z dotąd nakręconych, film erotyczny, rozwiązujący problem stosunku mężczyzny do kobiety.

Dla młodzieży bezwzględnie wzbroniony. W niedzielę premiera wzruszającego filmu Marty Eggerth PIEŚŃ JEJ MATKI. Mimo intryg i wysiłków sprzeciwu wysoko postawionych osobistości, dzięki ulubionej „Pieśni swej matki" odzyskuje ojciec swą ukochaną córkę. Oto zasadnicza treść tego filmu kończącego się happy — end'em.

● **Nadzwyczajna okazja wyjazdu do Katowic.** — Z okazji 15-lecia powrotu ziemi śląskiej do Macierzy, odbędzie się w dniach od 17 do 29 czerwca br. Wszechpolski Zlot Sokoli w Katowicach z udziałem sokołów związku słowiańskich, między nimi i sokołów z Ameryki. Na uroczystość tę wybiera się masowo sokolstwo całej Polski, korzystając z pociągów popularnych za zniżką 80 proc.

W zlocie tym weźmie też udział gniazdo wąbrzeskie. Zarząd Sokoła wąbrzeskiego podaje przy tej okazji do wiadomości, że w tej wycieczce do Katowic udział mogą wziąść sympatycy i nieczłonkowie Sokoła. Informacyj udziela prezes gniazda drh. Czarnota Bojarski — Rynek 2 i drh. Br. Ceglecki „Bazar" St. Chwiałkowski.

„CZARNA KAWA"

Kto zechce wesoło i beztrosko zabawić się, niech przyjdzie na „Czarną Kawę" którą urządza Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia świętego Wincentego a Paulo w niedzielę, dnia 18 kwietnia bieżącego roku w sali p. Klimka. W programie różne niespodzianki. Bufet będzie obficie zaopatrzony przez członkinie Stow. Na miłą tą imprezę całe obywatelstwo miasta i okolicy najserdeczniej zaprasza Zarząd

Z POWIATU

WIELKIE RADOWISKA

□ **Pogrzeb śp. Jana Nałęcza.** W ub. czwartek przed południem odbył się pogrzeb śp. **Jana Nałęcza.** Po wprowadzeniu zwłok do kościoła, odprawiono egzekwie oraz żałobną Mszę św. po czym odprowadzono zwłoki na miejscowy cmentarz. Kondukt żałobny prowadził ks. dr **Łęgowski**, w asyście ks. prob. **Zaremby** z Wąbrzeźna.

Ostatnią przysługę zmarłemu oddali nietylko obywatele Radowisk, ale też z *Wąbrzeźna i okolicy*.

Niech odpoczywa w pokoju!

J. EKS. KS. KARDYNAŁ HLOND O T. C. L.

POZNAŃ. J. Em. Ks. kardynał Prymas Hlond objął protektorat nad zbiórką na Dar Narodowy 3-go maja na rzecz Tow. Czytelni Ludowych i równocześnie udzielił błogosławieństwa tej instytucji, kreśląc nast. słowa: „Błogosławię i życzę dalszego pomyślnego rozwoju pracy ruchu oświatowego T. C. L., opartej na zasadach i nauce Chrystusa i Kościoła katolickiego. — Widzę w tej pracy piękny czyn miłości bliźniego, wnoszącej przez oświatę w skołatanego ducha narodu siłę prawdy, piękna i dobra. Dlatego sądzę, że T. C. L. jest godne poparcia i serdecznie polecam je wszystkim Polakom".

RUCH TOWARZYSTW.

— Walne zebranie żeńskiego **oddziału ZS.** — W niedzielę, dnia 18 kwietnia o godz. 14-tej (2-ga) w Domu Społecznym odbędzie się walne zebranie Związku Strzeleckiego oddziału żeńskiego Zarząd.

— **Rozkaz do członków Koła Podofic. Rez. w Wąbrzeźnie.** — W niedzielę 18 bm. o godz. 15-tej odbędzie się strzelanie z broni małokalibrowej na **strzelnicy pw.** w Czystochlebiu o POS. oraz celem przygotowania się do strzelania o mistrzostwo Koła. Komendant

— **Baczność Powstańcy i Wojacy!** — W niedzielę, dnia 18 bm. o godz. 7-mej rano odbędą się ćwiczenia przygotowawcze do defilady. Przybycie wszystkich druhów bezwzględnie konieczne. Zbiórka na boisku PW. i WF. Komendant

— **Baczność KS. „Pomorzanka".** W sobotę, dnia 17 bm. o godz. 8-mej w lokalu p. Napierały odbędzie się pogadanka. — Obecność wszystkich członków w związku z wyjazdem do Brodnicy konieczna.

Zarząd

— **Walne zebranie Legii Inwalidów Wojsk Polskich** odbędzie się w niedzielę dnia 18 kwietnia w lokalu prezesa, o godz. 1-szej. Z powodu ważnych spraw przybycie wszystkich członków konieczne.

Zarząd

— **Baczność „Krakusy".** W niedzielę 18 bm. o godz. 14.30 w Makswałdzie odbędzie się protokólarne przyjęcie koni z placówek: Czystochleb, Łabędź i Czaple. Obecność wszystkich Krakusów bezwzgl. obowiązkowa. — Komendanci placówek przedstawiają spis członków.

Komendant szwadronu

Druk.: Zakłady Graficzne B. Szczuki Wąbrzeźno-Pom
Wydawca: Bolesław Szczuka. — Redaktor odpowiedz.: Bolesław Szczuka Wąbrzeźno Pom., ul. Mickiewicza 1.

Numer akt: Km. 1802/36.

WEZWANIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie Jan Główczewski, mający kancelarię w Wąbrzeźnie, ul. Żwirki i Wigury nr 12, podaje do publicznej wiadomości, że **dnia 25 maja 1937 r. o godz. 9 przystąpi do opisu nieruchomości Łopatki, karta 99,** do której skierowana została egzekucja w poszukiwaniu wierzytelności w kwocie 3.290.51 złotych + koszty, przypadającej wierzycielowi Państwowemu Bankowi Rolnemu — oddz. w Grudziądzu od dłużnika **Macieja Niezgody z Łopatek i wzywa** wszystkie osoby, nie uczestniczące w postępowaniu, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do wymienionej nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli prawa tych osób stanowią przeszkodę do egzekucji.

Wąbrzeźno, dnia 4 lutego 1937 r.

KOMORNIK: (—) Główczewski.

ROZPORZĄDZENIE

Starosty Powiatowego wąbrzeskiego z dnia 15 kwietnia 1937 roku w przedmiocie regulowania cen przetworów zbóż chlebowych.

Na podstawie rozp. Ministra Spraw Wew. z dnia 29 X 1929 roku o regulowaniu cen przedmiotów powszedniego użytku (Dz. URP. nr 81, poz. 607, w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Ministra Spraw Wew. z dnia 20 IX 1932 r. (Dz. URP. nr 82, poz. 722), którego moc obowiązująca została przedłużona rozp. Min. Spraw Wewn. z dnia 10 XII 1936 r. (Dz. URP. nr 92, poz. 641) oraz na podstawie § 1 rozp. Wojewody Pomorskiego z dnia 14 stycznia 1937 roku, o regulowaniu cen przedmiotów powszedniego użytku (Pom. Dz. Woj. nr 2, poz. 16) i po wysłuchaniu opinii komisji do badania cen zarządzam co następuje:

§ 1.

Na niżej wymienione przetwory zbóż chlebowych ustalam następujące ceny maksymalne:

1. mąka żytnia 65 proc. w hurcie za 100 kg 34 zł, w detalu za 1 kg 38 gr.
2. pęczak w hurcie za 100 kg 36 zł; w detl. za 1 kg 40 gr.
3. kasza jęczmienna w hurcie za 100 kg 36 zł; w detalu za 1 kg 40 gr.
4. kasza perłowa w hurcie za 100 kg 58 zł; w detalu za 1 kg 66 gr.
5. kasza manna w hurcie za 100 kg 51 zł; w detalu za 1 kg 58 gr.
6. chleb żytni pytlowy z mąki 65 proc. za 1 kg 34 gr.
7. chleb żytni razowy z mąki 90 proc. za 1 kg 28 gr.
8. 1 bułka wodna o wadze 55 gramów 5 gr.

§ 2.

Ceny powyższe obowiązują od dnia następnego po ogłoszeniu.

§ 3.

Winni żądania lub pobierania cen wyższych od ustalonych ulegną na podstawie art. 4, i 5 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 30 sierpnia 1926 roku (Dz. URP. nr 91, poz. 527) w związku z art. 63 i 64 rozp. Prez. Rzpl. z dnia 22 III 1928 roku o postępowaniu karno-admin. (Dz. URP. nr 38, poz. 365) karze aresztu do 6-ciu tygodni lub grzywny do 3,000 złotych.

STAROSTA POWIATOWY:
(—) Kalkstein

Najtańszy
skład rowerów
i części rowerowych
Skład żelaza
Lemiesze, odkładnie, płozy, corpusy do pługów, gwoździe i okucia budowlane
Fr. Kwaśny Wąbrzeźno

FENOMEN ŚWIATA!!

Wszechświatowej sławy jasnowidz Dżami, założyciel „Poradnia Życia" w Berlinie i Dreznie, twórca dzieł astrologicznych, daje stuprocentowe przepowiednie, przyczyniając się tym samym do przełomu w życiu. Zdobędziesz klucz, którym otworzysz sobie wrota do szczęścia i dobrobytu. Tajemnica loterii tkwi w Twoim imieniu. Podaj imię oraz datę urodzenia, a powiem Ci, kiedy, ile i czy w ogóle wygrasz. Przepowiednie wskazówki, horoskopy: życiowe, miłosne, kradzieży, zakopane skarby, odnalezienie zaginionych osób, stanowią tajemnicę Twojego szczęścia. Nadeślij jeden złoty znaczkami na porto. Bezpłatnych horoskopów nie wysyłam

JASNOWIDZ DŻAMI, KRAKÓW, Wielopole.

Stow. Pań Mił. św. Wincentego à Paulo

urządza w niedzielę, 18 kwietnia b.r. w sali hotelu „Dworu Wąbrzeskiego"

„CZARNĄ KAWĘ"

KONCERT — DEKLAMACJE — FRASZKA SCENICZNA

ZARZĄD

X prob. Zaremba	**Br. Piotrowska**	**H. Sigurska**	**A. Wołoszczakowa**
dyrektor	prezydentka	skarbniczka	sekretarka

Początek o godzinie 17 (5)

Piec do łazienki

korzystnie na sprzedaż
Wiad. w adm „Głosu"

Podaję łaskawie PT. Obywatelstwu miasta Wąbrzeźna i okolicy, iż z dniem 16 IV. 37 r. **otworzyłem**

piekarnię — cukiernię

dom p. Sigurskiej **róg ul. Kopernika**

Proszę o łaskawe poparcie mego nowo założonego przedsiębiorstwa z poważaniem

Zaborowski Władysław

NAJWYŻSZY CZAS ZAMÓWIĆ:

DRZEWKA I KRZEWY OWOCOWE, OZDOBNE, RÓŻE, KŁĄCZA I CEBULKI KWIATOWE I WSZELKIE INNE ROŚLINY — — — — — —

W ISTNIEJĄCEJ OD 50 LAT FIRMIE

B. HOZAKOWSKI

TORUŃ — SKR. POCZT. 1

ZAKŁADY OGRODNICZE

Wielką specjalnością firmy są: Róże, dalie, gladiole, cyklameny byliny. Cennik wysyłam na żądanie.

OPRAWĘ KSIĄŻEK

oraz wszelkie prace w zakres introligatorstwa wchodzące

wykonuje

starannie, gustownie szybko i tanio

Introligatornia

Zakładów Graficznych Bolesława Szczuki

WĄBRZEŹNO - POM.

Któż inny potrafi odgadnąć Twą przyszłość?

tylko najsłynniejszy Jasnowidz - Grafolog WOMOUTH Mistrz Międzynarodowego Instytutu Wiedzy Tajemnej.

uznany jako wszechświatowy fenomen dysponujący mocą sugestji i magnetyzmu oraz jasnowidzenia na odległość. Przy pomocy słynnego i jedynego na kuli ziemskiej Medium „TAMAHRY", które posiada nadprzyrodzony dar promieniowania i wysyłania fluidu astralnego. W transie jasnowidzi bez różnicy oddalenia, za pomocą kontaktu pisma i kilka włosów, danej osoby. Odkrywa wszelkie tajemnice życiowe każdego, odgaduje przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne. Daje możność zdobycia miłości pożądanej osoby, rady i wskazówki, odzwyczaja od wszelkich nałogów. Odnajduje zaginione osoby. Medium „TAMAHRA" jest nieomylne. Zestawia w transie szczęśliwe i pewne większej wygranej. Nra losów, wskaże gdzie takowe można nabyć. Napisz natychmiast do mnie, podaj pytania, stan, datę urodzenia, załącz kilka włosów i 1,— zł znaczki poczt. na koszty przesyłki, a otrzymasz w przeciągu 4-ch dni odemnie dokładne przepowiednie - horoskop, który wprawi Cię w podziw i zachwyt. Medium „TAMAHRA" wybierze dla Ciebie w transie szczęśliwy Nr losu, który pod gwarancją będzie wygrany. Otrzymasz odemnie prawdziwy klucz nowego życia, który przyczyni się do poprawy Twego bytu materialnego i zadowolenia duchowego. Wiele wielkich wygranych, to owoc mej pracy, dlatego też każdy zwracający się do mnie dziękuje. Pisz jeszcze dziś do mnie na adres: **Jasnowidz WOMOUTH, Kraków, Lubicz 22, m. 2.**

Bezpłatnych horoskopów nie wysyłam.

Formularze przepisowe

metryk kościelnych - mają na składzie

Zakłady Graficzne Bol. Szczuki

Wąbrzeźno-Pomorze

Polecam

meble oraz trumny dębowe i sosnowe po najniższych cenach. Także przyjmę **ucznia do nauki** stolarstwa

M. Sopoliński
mistrz stolarski

Wąbrzeźno, Pierackiego 4 naprzeciw hotelu „Dwór Wąbrzeski"

ROWERY

i części, maszyny do szycia instr. muzyczne, przybory elektrotechn. — sprzedaje najtaniej

„Rekord" Wąbrzeźno
Piłsudskiego 4

Uczeń stolarski
potrzebny zaraz

St. Rzeczewski
mistrz stolarski
ul. Wolności 70

Pomocnika krawieckiego

potrzebuję zaraz z utrzymaniem. Zakł. krawiecki

St. Goździelewski
Kowalewo, 3 Maja 10

Dziewczyna

młodsza, czysta z samodzielnym gotowaniem potrzebna

Zgł. w adm. „Głosu"

Kupuję każdą ilość

łomu żeliwnego
miedzi
mosiądzu
ołowiu
cynku
i aluminium.

„Metal" Wąbrzeźno
Odlewnicze Zakłady Żelaza

B. KOŁECKI
Mickiewicza 18

Ziemniaki sadzeniaki

„Dyrektor Johannsen" rako-odporne, uznane przez Pomorską Izbę Rolniczą, i „Profesor Gisevius" sprzedaje

Probostwo
Wielkie Radowiska

Elewka
potrzebna
HOTEL KLIMEK

Młyn wodny

sprzedam — wydzierżawię zamienię
Nowymłyn poczta Golub

Dziewczyna

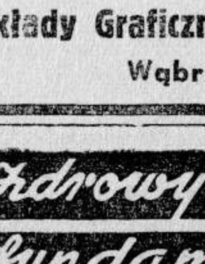
młodsza do wszelkich prac domowych, najchętniej za miejscowa potrzebna zaraz

Grudzińska Polna 2

27 koszek pszczół

na sprzedaż
Nałęcz Wąbrzeźno

Zdrowy żołądek jest fundamentem zdrowia!

Trzeba dbać, by żołądek sprawnie funkcjonował i przyzwyczaić go do systematycznego wypróżniania się. Nie wolno niszczyć organów trawienia obstrukcją, ponieważ w kiszkach pozostają substancje gnilne, zatruwając organizm.

ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra Lauera

regulują żołądek, normują trawienie, łagodnie przeczyszczają, pobudzają przemianę materii, stosują się przy obstrukcji, przy cierpieniach wątroby, woreczka żółciowego, (kamicy żółciowej), przy cierpieniach hemoroidalnych i otyłości.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA.

KINO dźwiękowe SŁOŃCE

Dziś dnia 16 bm. o godz. 5 i 8,15 po raz ostatni — wielki film polski **„WIERNA RZEKA"**

Uwaga! Tylko w sobotę dnia 17 o godz. 8 i 10 wiecz

Pierwszy film dźwiękowy — Dramat na tle seksualnym p.t.

WRÓG W KRWI

W niedzielę dnia 18 bm. niezrównany film **z Martą Eggerth „PIEŚŃ JEJ MATKI"**

W sobotę i niedzielę — koncert dancing

Książnica Kopernikańska
w Toruniu